

Tíðindi úr tinginum

við Árna Gregersen

Skal forða fyrri endurtøku

Grein 19-nevndin, sum skal kanna Eik grunnin og Grunnaeftirlitið, hevur brúkt fyrstu tíðina til at orða ein greiðan arbeiðssetning.

Endamálið við kanninginini er fyrst og fremst at kanna, hvat tað var, sum hendi, og greina hetta væl, so somu mistøk ikki verða gjørd aftur.

– Tað er ikki ein kanningarstjóri í hesum føri, men nevndin, sum hevur ábyrgdina av kanninginini. Vit hava so fingið Sigmund Poulsen, advokat, sum ráðgeva og hjálparmann til kanningin, sigur Kristina Háfoss, Tjóðveldi, næstformaður í nevndini, sum ger kanninginina.

Jóan Magnus Rasmussen, Fólkaflokkurin, er formaður og Helgi Abrahamson, Sambandsflokkurin, er nevndarlimur.

Drúgva tilfarið hevur gjørt, at nevndin hevur sagt, at kanningin í seinasta lagi skal vera liðug, áðrenn tingið fer heim í vár.

– Men ber tað til at gera hana fyrr lidna, so gera vit sjálvandi tað, sigur Kristina Háfoss.

Eftirlitið

Ein partur av kanninginini

er at finna fram til, hvat Grunnaeftirlitið ger og hvørjar møguleikar, tað hevur at arbeiða.

– Vit fara at hyggja eftir, um Grunnaeftirlitið hevur tey neyðugu amboðini at hava eftirlit, og um tað er nóg effektivt, tí hava vit eitt eftirlit, so mugu vit eisini tryggja okkum, at tað virkar, sigur Kristina Háfoss.

Eik grunnurin var settur á stovn í 2002 og fyrstu árini var tað danskt eftirlit við grunninum, men í 2008 kom eftirlitið á føroyskar hendur.

Fyribils kanningar vísa, at munurin á føroyska og danska eftirlitinum ikki hevur verið serliga stóur.

– Men nú fáa vit at siggja. Tað er júst slíkt, sum kanningin skal geva okkum svar uppá, sigur Kristina Háfoss.

Upprunaliga var tað Eyðfinn Jacobsen, sum var settur at kanna fyrri Skráseting Føroya, men Løgtingið vildi ikki lata pening til at gera kanninginina lidna.

Fyribils frágreiðingin frá Eyðfinni Jacobsen, advokati, er partur av tilfarinum hjá grein 19-nevndini.

Grein 19-nevndin

Eik grunnurin og grunnaeftirlitið:

Grein 19-nevnd meira enn 1000 síður av tilfari

Sigmund Poulsen og grein 19-nevndin nokk at gera til einaferð í summar við at kanna Eik grunnin og Grunnaeftirlitið

Tað er eitt rættuliga tung kanning, sum grein19-nevndin hjá Løgtinginum hevur átiði sær at gera av Eik grunninum.

Bert tilfarið í málinum fyllir nógvar hundrað síður longu nú, og kanningararbeiðið verður væntandi so drúgt, at tað helst ikki verður liðugt fyrr enn seint komandi vár.

Ein kanning er fyrr sett í verk av grunninum, men Løgtingið vildi tá ikki gjalda fyrri eina fullfíggjaða frágreiðing til ein kanningarstjóra.

Eyðfinn Jacobsen, advokatur, var tá settur at standa á odda fyrri kanninginini, men hóast vinnumálaráðið heitti á Løgtingið um at jætta eina miljón meira til kanninginina, so avvísti Løgtingið hesum.

Avleiðingin var, at setti kanningarstjórin, Eyðfinn Jacobsen, tí bert lat frá sær eina ávegis kanning. Eina kanning, sum vísir á fleiri átaluverd viðurskifti, har nevndin í grunninum ikki hevur umsitið grunnin á fullgóðan hátt, og at nevndin hevur fram fleiri dispositionir í stríð við viðtøkur grunnsins og lóg um vinnurekandi grunnar.

Grein 19-nevnd

At Løgtingið ikki vildi gjalda einum kanningarstjóra meira gjørdi tó ikki, at málið var slept.

Politisk togan var millum flokkarnar í tinginum um

hvussu hetta málið skuldi loysast, men tað gekst striltið at finna nakra semju.

Málið hevur ómetaliga stóran týðning fyrri føroyska samfelagið – í hesum føri fyrst og fremst fyrri at tryggja, at slíkt ikki hendir aftur, og at grunnaeftirlitið í veruleikanum er ført fyrri at hava eftirlit við vinnurekandi grunnum.

Við tógvi stríð samdist tingið tó um, móti endanum av seinastu tingsetu, at seta eina grein 19-nevnd at kanna málið. Avgerandi var, at Grunnaeftirlitið eisini verður kannað. 28. mai samtykti Føroya Løgting við 31 atkvøðum fyrri og ongari ímóti at seta eina grein 19-nevnd.

Í hana vóru so vald Jóan Magnus Rasmussen, Fólkaflokkurin, Helgi Abrahamson, Sambandsflokkurin, og Kristina Háfoss, Tjóðveldi.

Í uppskotinum til samtyktar stendur:

“Løgtingið samtykkir at seta trý-manna tingnevnd sbrt. stýrisskipanarlógini § 19 at kanna alment umvarðandi viðurskifti í sambandi við virksemd hjá Eik grunninum í tíðarskeiðnum 2002-2010, og eftirlitinum við grunninum í tíðarskeiðnum 2002 til mai 2014. Arbeiðssetningurin fevnir ikki um agamáls- ella revsirættarviðurskifti hjá einstaklingum.”

Í viðmerkingunum til lógaruppskotið stendur, at kanningin skal gerast, so vit sleppa undan óhepnar

mannagongdum í framtíðini. Kanningin skal gerast, so stig kunnu takast til at forða fyrri, at slíkt ikki hendir aftur.

Nógv skjøl

Tað er ikki so undarligt, at nógvi tíð er sett av til málið, tí skjalatiltakið er bæði langt og drúgv. Longu nú eru skjølini meira enn túsund í tali.

Ein stórir partur er sjálvandi postar, sum eru sendir millum Skráseting Føroya, Skiftirættin og Christian F. Andreassen, sum var bústjóri í Eik grunninum, tá ið hann fór konkurs.

Nevndin hevur gjørt avtalu við Sigmund Poulsen, advokat, um at vera skrivari hjá nevndini. Tað vil siga, at hann eisini er lögfrøðiligur ráðgevi. Rannvá Sólheim frá fyrisitingini í Løgtinginum er annars skrivari hjá nevndini í Løgtinginum.

Tað er grein 19-nevndin sjálv, sum hevur gjørt arbeiðssetningin um, hvat fyrst og fremst skal kannast. Tað tók nakað av tíð at gera, men nú er arbeiðssetningurin hesin:

Grunnaeftirlitið

1. Lýsa lógargrundarlagið fyrri eftirlit við føroyskum vinnurekandi grunnum í tíðarskeiðnum 2002 til mai 2014.
2. Lýsa frama grunnaeftirlitið av Eik grunninum í tíðarskeiðnum 2002 til mai 2014.
3. Staðfesta um samsvar

var millum lógargrundarlag og frama eftirlitið av Eik grunninum, og við hesum vísa á, hvørji stig eiga at verða tikin til, at møguligar óhepnar mannagongdir og avleiðingar ikki verða endurtiknar.

Eik grunnurin

1. Lýsa viðtøkur og lógargrundarlag fyrri Eik grunnin í tíðarskeiðnum 2002 til og við 2010.
2. Lýsa virksemd hjá Eik grunninum í tíðarskeiðnum 2002 til og við 2010.
3. Staðfesta um samsvar var millum viðtøkur, lógargrundarlag og virksemd hjá Eik grunninum, og við hesum vísa á, hvørji stig eiga at verða tikin til, at møguligar óhepnar mannagongdir og avleiðingar ikki verða endurtiknar.

Arbeiðið er byrjað og nevndin hevur longu havt fleiri fundir. Fyrst og fremst hevur nevndin skipað arbeiðsgongdina og ásett arbeiðssetningin, men verður av álvara farið undir at gjøgnumganga skjølina, sum eru fingen til vega.

Eisini verður lógargrundarlagið undir grunninum og Grunnaeftirlitinum gjøgnumgingið.